EUZKEL--ATALA

AZPEITI'TIK

JENDE XAMARRAKIN IZAN DA

Asko izateko basarritar gizajoak lanpean daude ba. Urrengo Azoka, Inazio'ren jaiaren aurregunian. Basarritar onak, olasku guzi guziak ekarri zezenketa egunak dira da.

ADITU ONDO

Inazio jaietan soñu jotzaliak saio aundiak izaten ditutzteta jo toki zarrean izaten dira auts pranko irintxi bearrean ta ala ez izateko, ta danon onerako toki aldatzea komeni da. Aldaketa ontarako Suartzaren enparantza baño toki egokiagorik. ¿Nun? Gastuba? Exertxo ere ez. Ipiñi ta ken neko ol bat zubekin egiten da guzia. Gogo ona ta erbesterik bear da. Bete dedilla ba geienenen gogo on ori.

EUN URTE BAI DIRA

Pelota toki txikia jaio zala ta aldaketa ori ongi etorriko jai oietan soñu jotzaleak eguardietako ta ilunabarretako saioak bertan egitea. Jaunak soñuarekin belarri zulo bakarrik alai da begiak ere izan biaute beren alaitasun piska bat, artarako, pelota partidu eder batzuk ta euskel dantza eder batzuk antolatzez ez aztu. Au onela gertatzen bada. Gora gu ta guretarrak.

BASARRITARRAK EURI ESKE

Basarritar maitiak! Arrazoi dezute bañan Azpeitin egun abetan euria eskatu? Zaudete isilik! Zebile zapategile asarratuko zazute. Gaur Azpeitin euria eskatzea. Gabon auregunian erregaderie eskatzen adi ña data! Basarritar maitiak! Itxoin zazute zezenketan aztu artean, ondoren euri ederra izango dezute ta.

AUZOTARRAK ERRIRA

Illaren 21'ean J. I. Irun, Donosti ta Andoaindik aldi oneko talde bana datoz. Irundik detan eskutiz batek ala esaten dit. Ongi etorriak izan zaiteztela ta emen zeraten orduetan dana ona izan dezazuela. ¡Gora zubek!

KIRIKIÑO'N SARIARAKO

Errenarena etorriak. Lendik 16 laurleko. Txalintxok, 1. Eskerrik asko, jaunak: bada besterik eman nai duanik. Errena, ¿nun bizi dan bai aldakitzute? Agur, jaunek. Urrengo aste arte. Euskel-idazle zarrak orduarako ez ote da lanpetik azkatu bakizango? ¡Txiki-erdi nungo baileran bizi zera?

URREKO ZOROA.

BETELU

Ur-etxe onetan notiñ asko dabiltzaz bakoitza beren osakuntzak egiten, alde askotakuak joten dabe ona, gipuzkoarrak askotxu dakustaz eta pozgarria da gizon eta andera jaupariakin eta... euskeraz itz egiten ikustia. Illa onen 10'an agurtau nituan Larrea' Nikasi, Getari'ko txaunburu oraintsu izentau daben jaupari zintzoa, Lasate'ko lekaimien jaupari dan Abaunz' Andoni argia ta Azkue' Jon jaupari azkarra, Lopez-Mendizabal eta bere sendi begikua, Martija eta beste tolosar nire antxiñako ezagun eta adizkide zintzoak (tamalez enaizgo goratzen euren izenakin).

* * *

Illa onen 14'an, Ur-etxe onetako Eleizatxuan esan zan jaupa bat, Errotaetxe' Erraimun euskeldun eta kistar-eredu egikua zanaren gogo aldez, biotz-biotzez bera maite eban baten aginduz. G. B.

Baiyuakuz, bata bestiaren ondoren, euskeldunik onenetarikuak; au dala-ta gure biotzat "izara baltzak" eztaltzen dauz... ¿baña zeregin? Urtzi'ren erabagiak zuzenak be zuzenak diran ezkero... gauzak datozan eran artu biar lar estutu barik. Alguztiduna da-ta... Berak daki nori lenengo eta nori bigarren deitu; deituko deuzkunerako ondo gertuta egotia da gure gauzarik garrantzidunena.

Au goguan ebala
Bizi zan Erraimun,
Euskeldun kistar zintzo
Noz nai ta edonun...

Beti goiko bidetik
Beti artez-artez...
Gauza orok egiñaz
Jainkoaren maitez.

Au gaitik deitu dautso
Maitien ebanak,
Saritzeko zorunez
Erraimun'en lanak.

Urtzi'k nai daun erara...
Guk otoi ein daigun,
Sendiakin izanik
Atsakabe-lagun.

¡Agur Erraimun ene
Biotzeko maite!
Jauna'k gorde zaizala
Agur... gero arte.

* * *

Gaur, 16'an, Ur-etxe onetako Zaindari-eguna, Miren Karmele dala-ta 10'etan iru jauparigazko jaupa abestu ederra izan dogu, baita arratsaldian txanbolin txistu soñu gozuan jolastu dira gaztiak aske ta garbi. Erri onetan galerazota dago txerren-dantza lotua, emengo agintariak euskeldun eta kistar jatorrak dira, endore jauna aurrenengo dala goguan dauke:

"Dantza lotua
Jolas loitua".

Gaur arratsaldeko zortzirak aldian, emen ikertu nabe Lopez-Mendizabal' Ixaka, Larriñaga' Erraimun, Labaien Andoni eta Agirre Joseba Mirena, Tolosa'ko nire adiskide biotzekuak eta aberkide zintzoak laura, ¡au ikertaldi atsegiña! gure gauzaz aztiñ aldi ederra emon deutsegue aldi laburrian, ¡eskarrik asko!

Emen 15' egun igarrita Tolosa'ratu ziran, ango Etxebarria Ander eta Basagoitia Emille senar-emazte euskaldun eta kistar zintzoenetarikuak Ezeizabarrena jaupari agurgarria eurekin ebeela; gaur juan da Lazkano'ra ango lekaimen jaupari euskeldun zintzoa.

Azkarate Pilipe zaldun azkarra ta zintzoa emen ikusten dot egunero osasunez beterik bere miatza arazuetan.

Urtzi'k onetsi zagizeela guztiok Jainkoaren eta Euskal-Erriaren aintzarik aundienerako.

E. KEPA.

DONOSTIA

EUSKO-ASTEA

Udal enparantza bete jende zala, laraunbat arratsaldean egin zan Eusko Aste onen asierako omen aurreskua.

Lenengo alkatea buru zala, aurresku sokakin plazari bira eman ondoren, dantzatu zan aurresku guztizko apaña.

Gizonak "marmolezko" alkandor ta lebitakin, emakumiak berriz, mota guzizko sombreroz apainduak.

"Saski naski"-ko zuzendari Orueta jauna izan zan aurreskulari; atzezkulari, Makibar ziñegotzia, izanik lagun "gobernadore" ta alkatearen emazteak.

Oso txalutuak izan ziran, batez ere Orueta, jazki arrekin orlako askatusenez dantzatzen dana, kolkoa zabal ta abarka ariñak oñetan jarrita ¡azer orri arrakuak egingo lituzkean!

Ondoren matadantzariak aurrian zirala, alkate ziñegotzi ta eusko asteko batzorde buruak, Deun Miren eleizan izan zan Salve'ra, amaiturik onekin, Eusko Aste maite onen lenengo eguna.

Igandeko jaiak

Zubietan, goizetik jaupa, blankolariak ta erreboteko pelota jokaldia.

Jaupa eman zuben Aita Donosti'k, jaupa bitartean benetako abeslari yayo, Laborda jaupari, ta euskeltzale zintzoak, abestu zituben bere abotz ederraz, berezitako abesti xamurrak.

Berrogeita bost blankolarik gaur ontan beren bikaintasuna erakutzi ondoren, jokatuzan erreboteko jokaldia.

Gipuzko ta Lapurditarrak, nastuan jokatuzuten.

Jokaldi gogorra, guztiz ederra, gogotsu txalotuak izan ziran, batez ere Enbil aita semeak.

Amabitako ezkilla entzun zanean, jokoa gelditu ta Orbegozo jaupari jauna plazara irtenda, txapelak erantzirik, otoiztu zan Angelus otoitza, oitura zar on oni dagokion eran.

Arratsaldean, Lasarte'ko "Hipodromo" zelaian eusko erromeriya.

Eusko erromeri au beñere ez dala galduko, egiz esan leike, ta galtzen bada ere, jendea juaten ezdalako, ez da izango noski.

15.000 notiñ bañan geiago bildu ziran zelai zabal artan, ango txistulari, albokari, makil dantzari, ta jai oni dagokion erroskilla saltzale ta abar, ta abar...

Iruzkiak gogor jo arren, gogotik dantzatu ziran euskotarrairi aiñ egoki zaion dantza askatuan basarri ta kaletar jantziaz, an ziran neska mutill eder ta alaiak.

Illuntzeko ezkillkin batera, donostiar abeslariak Agur Miren abesturik, etxeratu ziran guziak, iji aja egiñaz, alaiturik bide ta gure Donostiko erriya.

Gabean Donosti'n basarritar jantzirik nun nai talde alaitsuak ikusten ziran. Aundia, guztiz aundia izan da eusko erromeri onen gurenda.

Astelenian

Aizkolariak: Iruzkiyak galda-galda bizkarrak ederki berotzen zituhelarik, "Errekalde" ta "Arriya"-k egin zuten aizkolari txapeltza ontako, lenengo ekin aldia.

Labanak gazta biguna zatitzen duben eran, jo, ta jo, ezpal lodi ta sendoak ateriaz, erdibitutzen zituzten ortarako jarri ziran enborrak.

""Errekalde"-k asi ta beriala aurria zerbait artu zuben, ta beti aurretik zala amaitu zuben bere zortzi garren enborra.

"Arriya" azken aldera sarri ta gogor jotzen zuben. "Errekalde" arrapatuko zubelako, ume batian larri ibilli zan, baña "Errekalde" arrapatuko zubelako, une batian larri ibilli zan, bañan "Errekaldek" au ikusirik, sarriago jo zuban, ta "Arriya"-k baña 18 segundo lenago bere lana amaitu zuben.

Une au jendeak oso aupatzen zuben, ikusirik "Arriya"-ren ekin aldia plaza guzia betetzen zuben jende aren txalo, ots artean ¡aurrera "Errekalde"! ¡Jo "Arriya!" (¿"Arriya" jo?) oyuak entzuten ziran, bañan "Errekalde" nagusi.

Zortzi enborrak ebakitzen "Errekalde"-k igaro zituben 17 minutu ta segundo bat; ta "Arriya"" 17 19 segundo.

Arratsaldeko 7'an: Ateneo Gipuzkoano'n eusko eresi gaiaz, Aita Donosti egin zuben itzaldia.

Itzlari jakintzu, ta beresitako gai maitetsua izanik, eziñ iñolaz itzaldi txarra izan.

Gogoz entzun zan euskeldun Aba zintzo ta argi onen itzaldia, ta gogoz jo, ondo irabazitako txaloak ere.

Astearteaan

Guda ontzi batean aldarea jarririk ta bertan emandako jaupa entzun ondoren, egin zan iragarrita zegoan emengo arrapatzale arteko treñero estropada.

Goiz ta arratsalde, abek ikusten jai egunian bezela baztar guziak jendez estaliak ikusten ziran, ¡jayetzetik izan, donostiarra arraun, ta batez ere treñero estropada zalia.

Olaizola, Xumai ta Blanko, ziran estropada zaleien talde buruak.

Nola goizean ala arratsaldean, oso estropada estua izan zan, izanik:

Lenengo saria, Olaizola ta bere mutillentzat

Bigarren, Blanko ta bere mutillentzat; ta Irugarren, Xumai ta bere mutillentzat.

Aben ondoren Kontxan kukañak, ta kayean makil-dantzariyak, ta kai ta Donosti zar aldean, alaitasuna ta abestia ugari, egunez ta bai gabean ere.

Asteazkenian

Aizkolarien bigarren ekin aldia:

Keixeta ta Agiñeta.

Bigarren ekin aldi ontarako, aizkolari aber gertu ziranian, alki, ta eskalleretan, altzan bezela, lepua luzatuta, erruzko jendea ikusten zan. ¡Bazegon jendea ta zaletasuna antxe!

Lenengo enborra Aitaren egin orduko ebaki zuten, joko gogorra egingo zutela aurrenetik garbi ikusten zan.

Batean "Agiñeta" aurretik, urrena "Keixeta" lenengo, enbor batian biak berdiñian geratu ziran.

"Keixeta"-k aurria artzerakuan, an zan zalaparta, ango txalo ta zalaparta, Ernio mendītik entzun gozan.

Batzuk "Agiñeta" alde, besteak "Keixeta" alde, ¡aurrera "Agiñeta"! ¡ekin zarra! oju artean amaitu zuben "Agiñeta"-k zortzi garren enborra "Keixeta"-k baño bost segundo lentxiago.

Ederra ta bikaña izan da bigarren ekin aldia; eusko abendako sasoya erakusten dan jokua.

Beste asko bezela tipul ta tomate gordiñak janda, gure basarritarrak biziko balitz, ez lirake aizkolari sortuko.

14 minutu ta 10 segundo "Agiñeta"-k igaro zuben bere lanian; ta 14 minutu ta 15 segundo "Keixeta"-k zortzi enborrak ebakitzen. Txapeltza onen amaiarako bi abek geratu dira, besteak baña lenago egin dutelako, egualdiya ere askoz obia izan zuten abek, besteak izan zuten iruzki kixkalgarri arren ordez, iruzki gabeko eguerdi goxoa, izan zuten aztezkenian.

Arratsaldian "Saski-naski". "Saski-naski" jai au ikusteko Kursaal antzokiko sarobide guziak saldu ziran, jaia asi baño len. Bertan egin diran lauki berriak, oso gogokuak izan dira, bai dantzariyak ere; danentzako txalo ta zorionak.

Ostegunian

Miss Alford, ingeles andere jakintsu onek, bere aberriko dantzari, ta dantzak erakutsiaz, egin zuben itzaldia.

"Morris dantze" au ezpata ta makillaz dantzatzen dan dantza, emengo ezpatadantzarien antzekua dala, naiz ta onek duben sasoi ta bikaintasuna izan ez, orla ta onen antzera, jardun zan "Miss Alford neskatilla.

"Folk Dance Society"-ko dantzarien dantza, gogoz ikusi ta txalotu zan, bai ta gure eusko dantza ederra ere.

Illuntzean kalei-kale txistua juaz iritxi ziran Donostira, batez beste 200 enbat txistulari.

Udal plazan Donosti erdia atsetik zutela, sartu ziran, ta bertan jo zituzten eresiak ongi txalotu ziran. Zuekin da alaitasuna; zuekin izan dedilla eusko anaitasuna.

¡Gora txistularien eguna!

ATARRENE.

* * *

Orixe: Izki baten ordez bestia itz bat ete beste oker azaltzia ta nere idazkian argitaratuta ikusten diran akatsak ikustea ez naiz arritzen ¡aiñ da baldar ta ulergaitza nere izkia!

Bañan Enbeita aldez Isasondon bildu zan diruen izen erreskada makiñan idatzita erderaz ganera txukun txukun "Recaudado en Isason" biali ta "Recaudado en Isasondo (Navarra) argitaratua azaldu zan. (1)

Gipuzko erdiyan Ordizia onduan dagon Isasondo' bilduak dira diru abek, ez Naparruan.

Ori dala ta Isasondotarren zirikada ederrak entzun ditut egun abeta Jeografia aztu egin zarten ala errua neria balitz bezela.

ATARRENE.

(1) Gauz ori ez dago nire ardurapean. Itsasondo Gipuzkoako Goierrin dago, ez Naparroan. Ez dakit nor sartu zan tartetik.

ERANDIO'TIK

EUSKO LANGILLEAK LENENGO BATZARRA

Gure errian Asuko auzotegian euki dogu ill onen amalaun atsaldeko bostetan, lenengo batzarra bertan artu ziran erabagiak onexek dira: lenengo euren artezkarian izentatzea, izentau genduzenak onexek ziran. Lendakaria, Gardoki Mariana; idazlari, Iturregi' Jon; diruzaña, Zarraga' Leonarta; Biktore Bilbao ta Mentxaka Joseba. Onek danok ontzat arturik bazkide batek eskatu eban itza ta esan eban eurretik ibilli diranentzat zorion agur bat ontzat aruta gero asi ziran bazkideak aurreratzen eldurik beingo baten berrogeta amabigiño.

Olan badoa uste dot datorren Iganderako elduko gerala eunbeterano. Ia ba, mutillak, aurrera ikeratu barik alkartu egin beardu eusko langilleok danok zer edo zer geure onerako ateraten badegu alkartu ezkeron ez doguz galduko geure lantokiak eta olan ezkeitue botauko iñondi geure ixerdia ordaindu barik. Nire zorionak artezkari ta bazkide guztiari batezbere Iturregiri ta Gardokiri ibilli zarielako zintzo zintzo zeuen egarria asetu arte uste dot jarraituko deutsezuela eusko langille onaren moduan danok saria ba erriak maite maite zaituen mutillak eta.

ERANDIO'N IDAZLE BARRIAK

Gorantza goaz Erandio'n geure euskereagaz. Orantxe bere agertu jakuz idazle barriak euren izen ordeak zeintzuk diran: "Altzaga'ko Txoria" ta "Bake", ba onexek dira euren izen ordeak. Bein datozan guztiz bikaiñ ta zaletasun andiagaz.

Zorionak ba biori ta jarraitu zintzo zintzo aspertu barik artu dozuen lanari nik bere alan egingot eta. Altzaga'ko Txoria ez dot ezeutzen, baye badekot entzutea mutil zintzoa ta buru argikoa dala. Eta zuri "Bake", bardiñ diñatzut ze zu beti izan zara euskelzale ona ta zaletasun andikoa.

TXORI.

IZURTZA

GEIXOAK

Egun batzuetan makal aldien bategaz ogeratuta aurkitu da Beko Jauregiko Zalduna dan Garzia Salas Erramon. Asko poztu gara jakin dogunian makal aldiya puskat arinduta oiari itxi dautsola.

Baita ogeratuta aurkitzen dira Biteño auzuako Joxe Anton aita, eta Urkiza Xipri, zuek be bardin bardin poztuko giñake gatxak bota ta kalian ikustiagaz jantzari jantzan egiteko moduan aurkitziagaz.

TXIMISTARGIJA

Aspaldijan ikusten dira alderdi onetan langilliak Orue Karlak Arratian daukan tximistargiyen indarra ekarteko Mendizabal Durangotarren Ola andire gogor diarduela tramankuluek gertetan.

KASTOTXO'REN ESAKUNAK

Amasei urte inguru izango dira Otxandiyo'n alkate izan zala Kastotxo ixenaz erri guztiyak ondo ezaututen dauen gixon zindo eta alege au. Orduan lan edo bierra ere sano egite eban bere ogi bide errementaritzan. Ondo goguan daukat aldi atan neuk be bereganatu biarra aurkitu jatan eta zelan nik enekiyan nun lan egiteban itandu neban eta beingo baten ipini ninduen bidian bere lan toki edo errementarira. Errementariko atetxora urreratu nintzanian au ikusi neban Kastotxo lanian gogor eta gogotzu erraduragintzan, beste biargin bat aurrian eukala maillu andi bategaz, eta beste mutiko kazkondotxu bat auzpuari gogor eragiten eutsala. Urreratu nintzan beragana, eta agurten gendun bata bestia, eta neure zeregiña bete nebanian ni be au egon zirean Montes eta Andolin Basañegaz lagundu nintzan, eta bertan aldija igaroten gelditu nintzan ordu bete inguruan. Azkenengo aitatu dodazan gixon baserritarrok izaten zirean sarri sarri batez be, negu aldijetako eguraldi zantarrakaz bertan egoten zireanak errementari atako zutei buruan edo arrikez lekuan jarri ta aurkitzen zirianak. Eta arako euri zaparrada edo edur ekite aldijetan altzetan zirean zutei atatik ikusijaz zelan botate eban euri edo edurra eta leiju aldetik begiratuta botate eban bakotxak bere esakunien bat eta askoren artiar onek. ¡Onetariko otzak egiten baditu larri biar dogu: Aolan jarraituten badau eguraldijak gure azkena, abar eta abar. Onetan Kastotxok piperra baño serijuago diño.

Mutillak! Egon zaiteze ixillik, ludijan eztago lugiñak labradoriak baño zeregin geijago Jaungoikuan emoten dautsenik. Zuek beti zagoze Jaungoikuari gogaiti eragiten. Eguraldi onak edo legorrak eiten badauz egun bi edo iru au beriala artegatuta azten zarie euri eske Jaungoikuari eurija bota daijela, eta beste iru edo lau egunian eurija egiten badau bardin azten zarie ainbat ariñen atertu euri au eta egin daiala eguzki epela. ¿Zuek? Pedro galdaren abitaziñuan. be, eztaukozue lekurik. Beste enparau guztiyak baño, buru auste geijan emoten dautzazue Jaungoikuari. Esan lei egiz benetan zuekaitik eztaukozuela atsegin benetakarik ludi onetan. Eta Montesek barreka barreka diño.

Ik, beintzet burdiñie joteko sasoa ederra daukek.

Kastotxok: Bai ba, jo egin biar, zuen modukuentzako be lan asko egin biar izaten dogu ta. Urlije eta berendije be ikusten dozuz zelan bizi dirian eta onetariko azkorentzako egin biar izaten dogu lana ugari eta erruki barik. Au zori txarra; onek guztiyok bizi dira lanik tantik egin barik eta guk baño jan da edan guk baño asko obeto egin da ezpabere begiratu egijozue zelako kokotak agiri dabiezan.

Gorago esan dodan lez au zala amasei urte inguru izango dira gaur zorijonez ezta orduko Kastotxo, ni bixi nazen alderdi onetan Izurtza Mañarijetan beintzat, gure aintxiñeko lagun zar au lez gitxi bizi da, bere orduko erraduragintza lan, bero eta gogorrak ekarri dautso zorion biziteko aldija nazai, ondiño eztira amabi egun bilbel polit baten ikusi dogula beste lagun batzukin eguraztuten igaro zala bere alegetasuna erakusten. Alantxe Kasto! urte askoan kapitalista egiñik jolastu egixu zeure lagun onakin.

ARTZAÑA.

LEGAZPI'TIK

LUGIÑAK

Eguraldi ederrekin gari ebagiten ari dira, menderatu dituzte iya.

Azao mordulak eta buru gordiñak omen ditube aurtengo gariak. Ala obe, bada bateztaukagu galerapenik onetaz.

AZTIRIAZ'KO JAIAK

Juan zan ostegunian izan ditugu auzotegi ortako jaiak, eta urtero lez ospetsubak izan ere.

Legazpi'ri ez dagokio auzotegi ori baña beria bezela artu oi dau onako gaietan. Ola-mutillak, zazpiretan lanari utziaz bat-batian, itsumustuan, igotzen degu. Batzuek bai baña, bazkal-aurretik ere; txonabeslariak, txanbolinterua eta abar.

MENDIGAN ZALETASUNA

Jagoba Deun egunean "Aitzgorri"-runtz zijuaztenok, izango dezute zela igaro eguna, bada izparringiak diotenez "Vrbia"-ko zabalean Arrasatetarrak bai omen dute zerbait egiteko asmoa. Jaupa izango omen dute beñepin, eta ez da gutxi berori, bada ez dute Arantzazu'ra jetxi bearrik izango jaupa entzutera, guk igaro'ko igandian izan genduen bezela.

Onetzaz gañera Txibilito soñua ugari adituko da noski, egun ortan "Urbia" aldian, bada txit erestzaleak ditugu Arrasatetarrak.

Gu ere, pozik juango giñake, baña eziñak galerazten digu.

"ARTZAITXO"

Zer egiten dek? Artaldea zaindu eziñik alabil? Ala Eusko-eguzkiak larrua berotzeaz, adimena otztu zak idatz-lanetarako?

ERRAUSKIN ERROTARI EMEN

Ordiziatar oleskari ospetsubau igandian emen egondu zala esan digute. Baña guk ezin agurtu. ¡Ez ba, ez gara Jaungoikuata!

ZAR ZALE.

LEXONA

JUAN ETORRIAK

Igaro dan igandian guztiz poz aundiagaz estutu nendun Getxoko euskeltzale zintzoa dan Zabala Yon Yoseba eskuba, zein etorri dan geure artean egun batzuk igaroteko asmuagaz. Izketa apur bat ein gendun beragaz eta ikusi dot zelango zaletasunagaz euskera garbia itz eiten daben. Berau langoak danok bagiña ¡ai zelan poza euskera maitiak! Ondo etorria, Zabala, eta ia zelan irakasten dozun zeure euskera guztiz eder ori, zabiltzan alde guztietatik.

Donosti'tik etorrita egon da emen geure lagun maite dan Gorozika Silbester pelotaria egun batzuk igaroten eta atzo larunbatan biurtu da barriro bertara.

Eritxi naz geuaz ez etorteagaz esan neutsun lekura, baña zuretzako Donostin dagon legez leku ona eta ganera an deukozuzen lez zeure zer egiñak, ondo dago. Ondo ibili eta euskel egunerartean, ez dakit non izengo dan baña izparringi onetatik edo Donostikotatik, jakingo dogu eta uste dot an ikusiko dogula alkar. Eusko langillen bazkuna barri bat.

Igaro dan igandian arratsaldian egon giñan Asua-Erandio'n, ango Eusko langillen Bazkunaz zabaldu dala ta eta bertan ikusi genduzan geure lagun Larrañaga Adolfa zabalkaria eta Dorronsoro Toribi Bilbotik etorrita zeintzuk itzketa bat egin eben langille azkarrari ezanik zelango gauza ederra eiten eben Bazkuna barrian ezarriagaz zeitik ze, Eusko langilleok alkarregaz egon biar dogu onelan geure arerio gorri ori azpiratuten dogun ikusi. Bertan ikusi nendun Erandio'ko euskel-idazle barri dan "Bake" eta "Txori" bere bai eta eurokaz apur baten egon eta bultzia arrapatzen juan giñan. Zorionak Asuko eusko langilleri eta jarraitu aurrera ikusi artean zeuren bazkuna beste guztion ganetik.

BESTEA.

MAÑARI

YUAN ETORRI

—Elorrio'ra yuan zan aldıtxu bat igaroten Lete' Lone neskatillatxua.

—Otzandiyo'ra, ango yaiyetara Solaguren' Toma, Belar, Agate ta Untzalu' Todor bere neskatuakaz.

—Berriz'era Ariznabarreta' Atanase irakaslia.

—Logroño'ra Arana' Gabin.

—Emen egon da egun batzuetan Solaun' Koldobika mutilla.

—Bilbo'tik Garrido' Imanol eta Belakortu' Yon.

—Bartzelona, Genoba ta beste erri batzuetatik ibiltaldi bat egin da etorri da Cortina Kistiñe andrea.

—Domekan agurtau genduzan emen Durango'ko "Gogorra" ta "Amagoya" euzkel-idazliak.

GEIXORIK

Alan dago Altzaga' Yone andrea. Arin osatzia opa dautsagu.

ZAURITU

Astelenian, malletatik bera yausita ankan zauritu zan Gonzalez-Andikana' Kazinto mutikua. Arin osatu Kazintotxu.

UR-SALTU BARRIYA

Durango'ko Mendizabal'en da andira tximist-indarra erueteko, emengo Eskubara-atxian ur-saltu bat egiteko asmuetan dabiz. Diñuenez andapara sakon eta zabal bat egingo dabe Eskubaran, Sagarmingo landariaren parian; baña landa au baño askoz berau.

An batuko dira Iturriotz, Azkoitia, Baserre ta Akelarre'ko ur guztiyak; lau iturri oneek daukien emoi ederra ikusita, esan lei ure ugari batuko dala.

Aste onetan asi dira biarrian, eta batzuen eretxiz urte bi edo geiyau igaroko dira guztiya egiñ orduko.

UDIA-IGAROTEN

Astelenian etorri ziran Bilbo'tik emen udaldiya igaroteko asmuaz Kamiruaga' Basili ta bere emazte Madariaga' Nikase andrea. Ondo etorriyak.

Baita emen dago aldi bat igaroten Berrizbeitia' Miren andrea bere seme-alabakaz.

IZKIRIMIRI

—Ni lako "astronomoik" etxauk emen inguruetan be; nik, gabien lotan oien nauela be laster igertutsak euriye noz dan.

—Zelan igertutzez ba?

—Oso erraz; etxien alboko itxuzuran gabe guztiyetan kantin zar bat ipinten yuat, eta euriye abiyetiaz batera asdok tinpirrin-tanparran zarataka, ta geiyauko barik laster igertutxat.

—Nik olan baño ariñau ta obeto igertutxat.

—Ia ba zelan, esan ariñ.

—Gure etxiek asi tellatuen da neure gelarañoko zulo zar aundi bat yaukek; agera be aterkiyaz yuan biar izaten yuat, eta euriye astiaz batera arpegira yatortan ur parrastadiak laster bizkortzen naiyok, eta aguro aterkiya zabaldu be.

MAÑARIKO.

MARURI-JATABE

LUR LANGILLE ALKARTASUNA

Igaro dan igandean txupin otsa ugari ixan zan erri onetan, bertoko "Sindikato"-an asiera edo "inauguraziñoa" zala ta.

Amaiketan jaupa edo meza abestua "Perosi'rena iru abotsetan. "Organistia" ixan zan geure adiskide Orbegotzo' Kandida, euskeltzale zintzoena tarikoa. Ak bai txauneskiñari ederto soñua atera ason.

Jaupa abestu eban Bilbao' Austin jaupari jaunak, Burgos'ko "txantre" ixana, berak dakin lez, oso ederto, beste erriko gazte zintzo batzun laguntasunagaz.

Jaupa egin eban, Agirre' Jon txaunburu jaunak.

Txonitza edo sermoia egi eban berak dakin lez, oso ederto Gernika'ko "artzipreste" jaun Iturraran'ek.

Meza erdijan abestu zan "Te ergo quaesumus" oso ondo.

Jaupa ostean Josu Biotzaren irudijagaz egin zan ibildeuna Lur Langille Batza'raño, ezpata dantzarijan erdijan irudija zala. Ezpata dantzarijak Mungi'koak ziran. Onetsi edo bedeinkatu zan Lur Langille batza.

Onen ostean egin eben dantzan ezpata-dantzariak. Oneik bai mutillak geure antxiñako dantzak erakusten.

Onen ostean ixan zan bazkarija Lur Langille Batzarren aretoan, an baturik erriko nagosijak, eta lur langille aldra aundi bat. Bizkai'ko Aldundijaren lendakari jaunak, bere ordez agindu eban Urrutia jauna.

Bazkari ostean euki genduban ziñea, erakusten langilleri gauza on asko, euren lurrak landuteko aurrerakuntzakaz, baita abereak zelan jaboten diran, abere enda politak, baita egaztijak be, abar ta abar, itz baten, baserritarrentzat gauza jakin bearrekoak, onura aundi dunak.

Egun ederra ixan zan ba, Jatabetarrentzat, batez bere lur langillentzat igandeko eguna.

BITZABALA

Zurrumurrua dabil Astaintzetik egin bearrean Gatika'tik egingo dala, baña eztogu uste zuzen dagozanik, au olan egiten bada, ze euki dabe markauta egiteko Kimeras'tik Astaintzara igaro dan 10 urte onetan, ta orain eztakigu zegaitik eroan bear dan Gatika'tik, bira aundijagoa egin bear bada andik, ta ostera markauta egon dan lekutik oso laburrago bada bidia. Au dala ta oso asarre dagoz Jatabetarrak, ze eurek dagoz gerturik emoteko bear dan txingi edo dirua, bidiau egiteko Kimeras'tik Astaintzera, baita euren lurrak emoteko be, bidiak igaro bear dauan lekutik, 45.000 laurleko inguru kostako litzake gitxi gora bera bidiau diñue, ta ia len baño len geure Aldundijak egiten bazau, zeozer, Jatabeko errija olan ezin euki lei beti, ta.

OBETO DOA

Geure adiskide zintzo Goiri' Emeteri dago ebakuntza bat eginta Perez Andres' Bilbao'ko osagillean etxean. Ondo dua ta asko poztuten gara orregaitik, adiskide maitia.

MARURITARRA.

ZEANURI

NASKALDIJA

Alditxo bat igaroten sendiagaz aurkitzen da emen Arruza' Mikel jauna Aldundi edo Diputaziñoko euskera irakaslea.

Erroma'ra bidezkunde orretan yoan da Gisasola' Maximo abade ikaslea.

Erromatik etorri da Larrakoetxea' Ipolito Karmeldar argia.

Laguardia ta Labastidara yoan dira Dieta Gil-Alberdi Undurraga'ko da Plaza'ko irakasleak (eskola maixuek) Komilla'tik etorri da Agirre Eladio abade ikaslea.

Bermeo'tik Intxaurbe Peli irakaslea Eskola-maixue.

Tanger'tik etorrita emen aurkitzen da Zuluaga Aba pantzezkatarra.

GEXORIK ELEXAKOAK ARTUTA

Astelenian arratsaldean bedarrak atontzen duten dabiltzala Zubizabale'ko bere etxe-ondoan ondo ez gogortxoak emon eutson Erauzkin' Zezilio Gorbei'ko artzain ospetsuari. Egunotan obeto dagola diñauskue. Bizkor osatzea opa dautsegu bene-benetan.

UDALAK DABIZEN PEARRAK

Pelota-lekue Urraburun plaza'n. Zoli dabilz beargiñak Andra-Mari aurretik amaituteko kare atx-arrizko aurrea daroya oso polita izango da. Txiro-etzea be barritetan, bearrizen andikoa izan dana. Abere'entzat erradu tokie arregualden egin dabe; len plaza ganean egon dana. Burrukurutzeko laterri-eskolak amaituta dagoz; bakarrik margolarien, pintoreen bearra daukie egiteko... baña urrinetik ei datoz aurok da bidea eratuko ete dabezan dagoz batzuk emen... da olan umiak ezin udagoyenian eskola-barrire yoan.

SANTIAGO TA SANTA ANA

Bere egunian ospatukoda Ipiñeko elex-politan meza nagosia iru abadegaz, txonitza da abeslariak urtero lez. Ibildeuna oso polita egiten da elex-inguruan.

EGURALDI BEROAK

Aurten yarraituten dabe udeko eguraldiak Gorbei-mendian igaroteko egun batzuk a zelangoak ango ur garbi ederrak ta abar. Eskola umiak errekarik-erreka dabilz... Oxinbaltzen egunokaz iñurri ere agiri dira uger. Etzekoak mar, mar, baña umiak ume erri guztietan.

EZPATADANTZARIEK

Ikasten igandero dabilz aldra bi, da zaletasun andia zortuda beste errietan be Areatzan bai dabiltzazala diñauskue. Emen lendik iñoz ezta egon da laguntasuna artuko gaunke, eurok atonduteko ezpa soñeko da ikurrin edo auroetatik zeozer emongo leuzkigune agertuko balitzake... ez bear bada batez-enbaten egongo diranak zitzek yaten kayei iruaretxetakoen asto posturea.

Barregarria izan eban or. Ipiñeburu trapaganian zeiñek karga geyego eruan egin eben pozturea Deun Jon egunian edo Ango auzuneko batek idatzita ekarri dau gora-bera guztie... baña luzea da ta urrerago gorako itxi biar. Kayuk ei diño pixu bardinez eupadea emendik Santurtze bitartean bere astoentzat, badago.

BILBELAK

Gora-bera geroago ta geyago ikusten dira bein Gazteiz'era da baroin Bilbo'ra. Baña gauzebat esangienke ariñegi, bizkorregi, erri egarokeran oneintzat legerik eztago... Akillu ganak garantzi importantzi andiago euki bear dau ze sarri ikusten doguz emen burdi-zañak "multia" oraindoten da euron abereak ezin zuzendu dituen akillu barik.

Bilbean datoz poral bi da eskerra yagon bear da bitxabalean. Ba emen bein ibili bear eskerretik da beste bein eskumatik.

BASERRITAR BAT.

Las aguas termales y los reumáticos

Sabido es que cuantos van sujetos a los ataques de reuma, gota, cólicos nefríticos, mal de piedra, arterio-esclerosis, etc., fácilmente se someten, en los meses calurosos, a las molestias de viajes hacia las aguas termales. Mas está bien probado que la eficacia—en la mayoría de los casos—es únicamente para el tiempo que se permanece en ellas, pues luego renace la tendencia uricémica con todos los sufrimientos anteriores.

En cambio, se han conseguido resultados más constantes haciendo el tratamiento de cura, en el mismo hogar, sustituyendo el agua termal por agua uromilizada, la que se obtiene fácilmente disolviendo una cucharada grande de Uromil en un litro de agua natural, que puede beberse en ayunas o durante el día por largo tiempo. Son infinitos los artríticos que con este método tan sencillo lograron curaciones verdaderamente prodigiosas, especialmente entre reumáticos y gotosos.

La siguiente declaración medical es un testimonio de gran valor para los que sufren tales enfermedades: "Inútil sería encomiar el Uromil, cuyos efectos son notabilísimos, pues no puedo menos de hacer hincapié en un caso en el que, previo examen de la orina, que demostró sólo eliminar 0,17 y retener el resto de ácido úrico, y cuyas manifestaciones úricas en las articulaciones eran dolorosísimas, particularmente al anochecer y madrugada, vi desaparecer rápidamente y obtener su curación completa en el breve espacio de 14 días, hallándose hoy la paciente completamente restablecida."

DOCTOR JOAQUÍN NICOLAU
Del Colegio de Médicos de Barcelona

CEMENTO PORTLAND
"ZIURRENA", S. A.
(EL MAS SEGURO)
Propiedad de la Sdad. marca "Cangrejo".
FUEROS, 2. :-: TELEFONO 1223

URALITA
Gran Vía, 5, 1.º—Teléfono 11070